

COMARQUES DE LA COSTA BRAVA

Cinc espais naturals encara per alliberar

Campanya popular a favor de les Gavarres, Cadiretes, el Montgrí, cap Norfeu i cap de Creus

Si es demana un parc natural per a les Gavarres, per què no demanar-ne quatre més? Al principi fou la campanya en defensa de les Gavarres, promoguda a finals de l'any passat des de les comarques del Baix Empordà, el Gironès i la Selva. Ara, fa poques setmanes, la campanya ha pres més volada, tot incloent en el feix reivindicatiu quatre zones més, relacionades amb la Costa Brava: Cap de Creus, Cap Norfeu, massís del Montgrí i Cadiretes. Així, doncs, ja són cinc els parcs naturals que els promotors de la campanya creuen urgent i necessari de sol·licitar mal que sigui, si més no, perquè encara es pugui planificar alguna cosa el dia de demà.

De primer, la campanya fou presentada a Girona. I uns dies després, a Barcelona. Els promotors, representants de totes les comarques afectades (gent de Roses, Torroella de Montgrí, la Bisbal, Girona, Cassà de la Selva, etc.), van fer constar que la campanya unitària, en reclamar els cinc parcs naturals, havia sorgit com a resultat d'una presa de contacte entre les diferents persones que en cada comarca s'interessaven i es preocupaven per la degradació del propi medi, i que la campanya inicial a favor de les Gavarres havia actuat com a catalitzador entre elles.

UNA ESTRATÈGIA GLOBAL

Ja en l'anomenat "Manifest de les Gavarres", que van signar més d'un miler de persones de les comarques del Baix Empordà, el Gironès i la Selva, i al qual es van adherir posteriorment nombroses entitats, es formulava explícitament: "Afirmer la nostra convicció que les Gavarres formen, juntament amb el Cap de Creus, el Cap Norfeu, el Montgrí i Cadiretes, les exigències mínimes de reserves naturals dins una política racional d'ordenació territorial de la Costa Brava".

Aquesta era la perspectiva més àmplia dins la qual ja els promotors de la primera campanya havien circumscribit la defensa de les Gavarres. Com sembla lògic, aquesta defensa d'una zona concreta afectada directament pels perills d'uns afanys turístics incontrolats, havia de menar quasi instintivament a plantejar l'estratègia en termes molt més amplis, és a dir, a la proposta i reivindicació de diverses reserves naturals, contingües a la costa i també afectades per uns problemes similars.

A hores d'ara, cal dir que la primera campanya no ha tingut massa

ressò a nivell oficial. La Diputació de Girona i ICONA s'han pronunciat, però només admeten la necessitat de protegir les Gavarres, sense especificar com. Per la seva banda la Comissió Provincial d'Urbanisme no ha fet sentir la seva veu. És cert que la Diputació va nomenar un equip assessor, format per tres tècnics, perquè informés sobre els límits que hauria de tenir el parc. De tota manera, sembla que aquesta decisió només es va prendre per a sortir del pas i, de fet, el procés d'estudi del parc natural de les Gavarres encara és per començar.

Per això els promotors creuen que és arribada l'hora que les entitats i organismes oficials afectats donin resposta i satisfacció autèntica a l'aspiració popular de salvar, definitivament, "per a la nostra generació i per a les generacions vinents, aquests cinc espais naturals".

Amb aquesta finalitat, doncs, a persones i entitats de tot el Principat, els convidem a signar quatre escrits que adrecen: dos a la Diputació gironina i a ICONA, on se sol·licita formalment la declaració de Parc Natural per als cinc espais esmentats, i dos al governador civil i a la Comissió provincial d'Urbanisme, on denunciem determinades actuacions en el territori de les Gavarres i sol·licitem l'obertura d'una investigació sobre aquesta qüestió.

LA CAMpanya I L'ENGRANATGE LEGAL

El motiu jurídic pel qual es demana la declaració de Parc Natural rau en el fet que aquesta és l'única figura legal, que contemplada en la llei d'espais naturals protegits, que permet fer-ho per decret llei isanccionant-ho, doncs, de la forma més ràpida. En efecte, l'article cinquè de l'esmentada llei diu: "Són Parcs Naturals aquelles àrees que l'Estat, per raó de llurs qualificats valors naturals, per ell mateix o per iniciativa de Corporacions, Entitats, Societats o particulars, declari tals per Decret a fi de facilitar els contactes de l'home amb la natura".

D'altra banda i sobre el règim de protecció dels paratges declarats parcs naturals, la llei estableix que "les muntanyes públiques, qualsevol que en sigui l'entitat titular si no ho fossin, quedaran incloses al Catàleg d'Utilitat Pública, i les de propietat particular (...) tindran al mateix temps la condició de muntanyes protectores"; pel que fa als aspectes de règim del sòl i ordenació urbana, serà ICONA l'organisme competent; també s'estableix que "qualsevol forma de privació singular de la propietat privada o dels

drets o interessos patrimonials legítims serà objecte d'indemnització, d'acord amb allò que estableix la vigent legislació de l'expropiació forçosa".

Aquestes i altres disposicions de la llei referida fan absolutament imprescindible tot un procés de tramitació que va des de les incorporacions locals fins al Ministeri d'Agricultura, que l'ha de presentar al Govern.

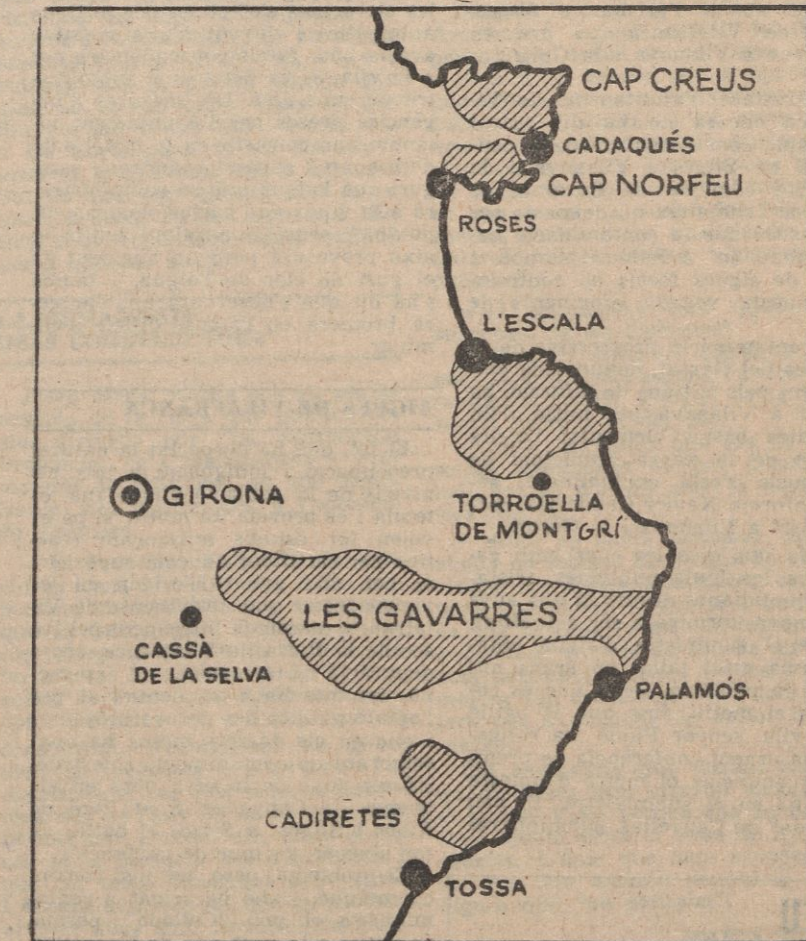
Es per a endagar aquest complex engranatge legal que ha començat la campanya tot confiant que gràcies a les pressions de les organitzacions populars i entitats de tota mena es comencin a moure les primeres peces oficials. Malgrat tot, una seriosa dificultat rau en la manca d'un organisme amb personalitat jurídica que pugui canalitzar la campanya popular.

ESTUDI DEL CAMP I DENÚNCIES

Pel seu propi compte i risc, els promotors ja han aportat un molt valuós estudi del camp realitzat a la zona de les Gavarres, sobre el qual basen tant les seves denúncies com els criteris que suggereixen per a la protecció de la zona.

En el mapa adjunt de les Gavarres, hom especifica la sèrie d'actuacions urbanístiques que poden constituir infracció greu a la llei del sòl. En efecte, en els termes municipals de Santa Cristina, Calonge, Cruïlles, Sant Sadurn, Quart, Cassà de la Selva i Llagostera, s'estan promovent no menys d'onze urbanitzacions que cal qualificar des d'un punt de vista jurídic com a clandestines o il·legals. La consolidació d'aquestes actuacions, en les quals predomina una concepció i localització determinades per un afany especulatiu i pel menyspreu absolut del medi natural, va alterant desfavorablement la utilització pública de les muntanyes, boscos i fonts, així com l'equilibri ecològic. D'altra banda, la substitució de l'ús del sòl, agrari i forestal, per un altre de residencial, trenca la tradició secular que feia compatible la propietat privada amb la utilització pública. Darrerament, fins i tot existeix un projecte, el més ambiciós, que ja està obrint pistes fins al mateix Puig d'Arques, i destroua el nucli més agrest de la zona.

Aquest estudi del camp que ha servit de base per a la denúncia, amb dades concretes i comprovables, del procés de degradació que sofreixen les Gavarres, només s'ha realitzat de moment en aquesta zona; no cal dir que seria del tot urgent que també s'aconseguissin

Els cinc espais adjacents a la Costa Brava per als quals se sol·licita la declaració de Parcs Naturals

estudis semblants pel que fa als altres cinc espais naturals esmentats.

CRITERIS DE PROTECCIÓ DE LA ZONA

La comissió gestora de la campanya i totes les entitats que s'hi adhereixen transmeten a la Diputació i a ICONA un document del màxim interès, que recull un conjunt de criteris que hom considera essencials en la protecció de la zona. Assenyalarem-ne uns quants:

— La protecció de la natura ha de partir de la consideració del territori com un sistema d'elements en interacció que exigeix, doncs, ser estudiat i planificat d'una manera conjunta.

— La protecció de les Gavarres s'hauria d'estendre a tot el massís i als pobles i planes que són sota la seva influència directa.

— De tota manera, la dita protecció no estaria renyida amb l'autorització d'assentaments de segona residència i d'ur cert equipament turístic, segons criteris restrictius i a manera d'excepció a la norma general, en alguns llocs perifèrics i fora de base, i tenint sempre en compte els interessos dels nuclis de població preexistents.

— Caldria evitar la proliferació de camins i limitar, almenys en la part central, la circulació motoritzada; i al mateix temps caldria conservar en bon estat els camins públics preexistents i elaborar un programa racional de lluita contra els incendis forestals.

— S'han d'aturar immediatament les actuacions sobre el territori que atemptin la protecció que es demana i, en especial, les que no tenen autorització de la Comissió Provincial d'Urbanisme (les que s'especifiquen en el mapa). A més, caldrà revisar els Plans d'Ordenació Urbana que no han tingut en compte els criteris que justifiquen la declaració de parc natural.

— S'hauran d'arbitrar compensacions justes per als propietaris de la zona que vegin limitats d'alguna manera llurs drets legítims; però s'està en contra de la compra del territori protegit per part de l'Estat o d'altres entitats, cosa justificable només en alguns punts concrets.

— Quant al finançament de les despeses de manteniment del parc natural, es proposen dues fonts principals: contribucions especials als propietaris de residències secundàries en la zona protegida i ajuts

estatals a través del ministeri d'Agricultura.

— De cara a l'elaboració de criteris i normes per a l'ordenació i la regulació del parc, caldria un estudi científic realitzat per un equip pluridisciplinari i independent. En aquest sentit, l'estudi hauria d'anallitzar amb caràcter d'urgència els límits a la introducció de noves varietats (eucaliptus, etc.).

En el Patronat que es constitueixi per administrar el parc natural de les Gavarres, han de tenir-hi representació, a més de les entitats que assenyalava la llei, les associacions i entitats culturals i científiques de les comarques veïnes, els centres excursionistes, les societats de caçadors, etc. El Patronat ha de garantir que l'ordenació i l'administració del parc sigui plenament democràtica.

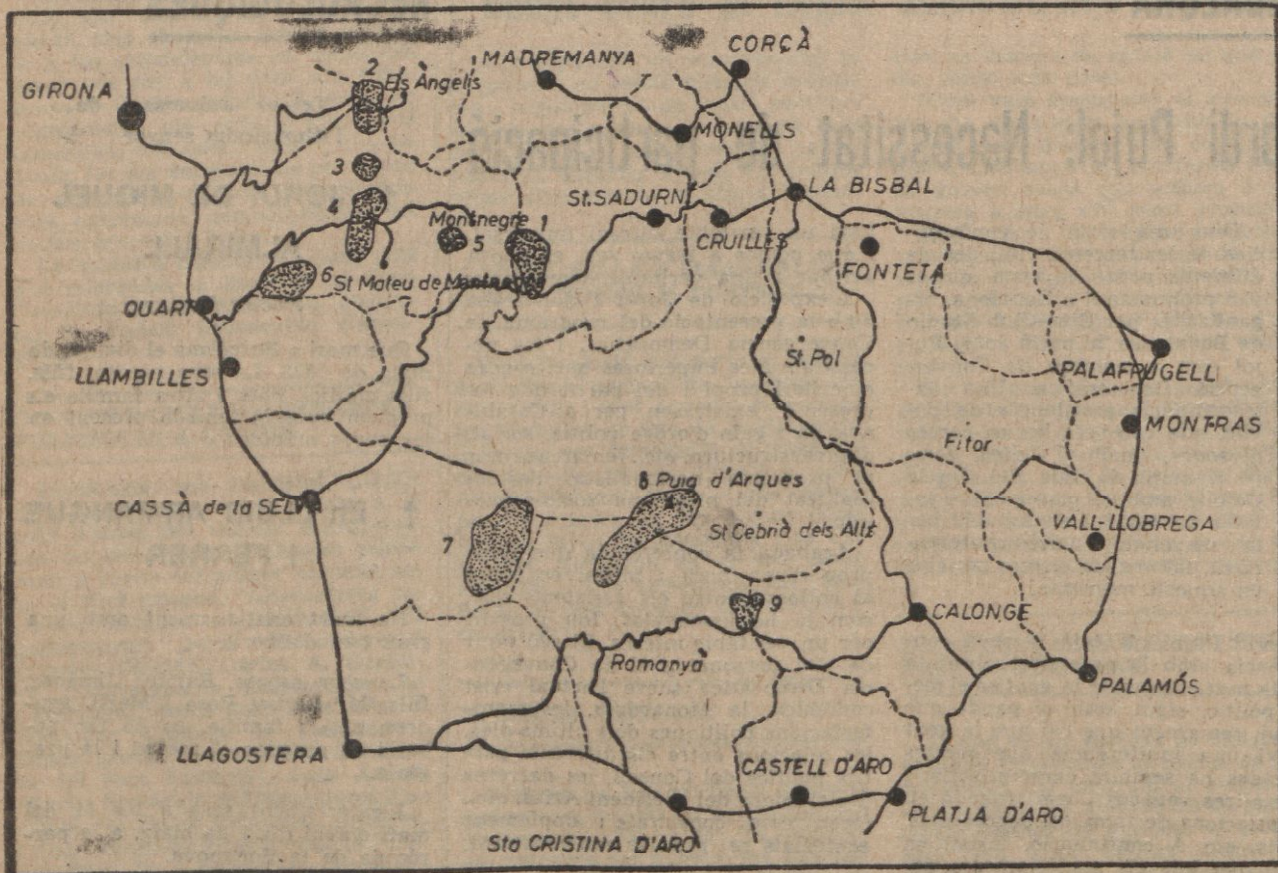
DEFENSA DE LA TERRA

El document esmentat acaba tot maldant perquè la protecció de la zona de les Gavarres sigui el punt d'arrencada d'una ambiciosa política de protecció de la natura a totes les comarques gironines i el punt final de l'abandonament del nostre patrimoni natural a mans de l'especulació i del caciquisme.

Aquest és l'arrel dels promotors, anhel compartit per tanta gent que s'adona de com els indrets i paratges més preuats del territori que ens sustenta, s'han convertit en cosa de pocs anys en camp d'operacions, incontrolades i sovint incontrolables, d'uns grups que s'engreixen a costa del patrimoni comú.

La campanya, òbviament, no necessita cap justificació. Ha nascut i ha crescut de la mateixa terra greument amenaçada. És un moviment popular de defensa de la terra per la gent de la terra. I si d'alguna cosa manca la campanya, és potser d'escassa, és a dir, de no ampliar el nombre de reserves naturals sol·licitades. Però, cal convenir amb els promotors que aquesta és una campanya d'urgència, car la dramàtica situació de la Costa Brava i del territori adjacent no admet més dilacions. I per això es fa necessari concentrar ara tots els esforços per salvar allò encara recuperable d'aquesta franja única del nostre litoral. Potser més tard, i si les coses no canvien ràpidament, caldrà desplaçar la campanya, o millor dit, veurem arrelar una nova campanya en altres indrets i comarques de l'interior.

JOSEP GÍFREU

Zona de les Gavarres: especificació de les nou actuacions presumiblement irregulars.